

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. szeptember 30.
(OR. en)

12999/22

**Intézményközi referenciaszám:
2022/0289(NLE)**

**ENER 473
ENV 935
COMPET 745
TRANS 613
CONSOM 237
IND 377
ECOFIN 943
FISC 195**

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Biz. dok. sz.:	12249/22 INIT
Tárgy:	Javaslat – A TANÁCS RENDELETE a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról

Az Energiaügyi Tanács 2022. szeptember 30-i rendkívüli ülésén elért politikai megállapodást követően mellékelten továbbítjuk a delegációknak a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló tanácsi rendeletjavaslat szövegét.

A mellékletben szereplő szöveget a jogász-nyelvészek még ellenőrizni fogják.

A COREPER úgy határozott, hogy engedélyezi e rendelet elfogadására az írásbeli eljárás alkalmazását.

2022/0289 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS RENDELETE

a magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 122. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

- (1) 2021 szeptembere óta rendkívül magas árak figyelhetők meg a villamosenergia-piacokon. Amint azt az Energiaszabályozók Európai Uniós Együtműködési Ügynöksége (ACER) az uniós nagykereskedelmi villamosenergia-piac szerkezetére vonatkozó, 2022 áprilisában készített végső értékelésében¹ megállapította, ez főként a villamosenergia-termelésben felhasznált gáz magas árának a következménye. A villamosenergia-kereslet kielégítéséhez gyakran földgáztüzelésű erőművekre is szükség van a napi csúcsigények idején, vagy ha az egyéb technológiákkal, például nukleáris forrásokból, vízenergiával vagy ingadozó teljesítményű megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia mennyisége nem elegendő a kereslet kielégítéséhez. Az Energiaközösség egyik szerződő fele, Ukrajna ellen indított orosz katonai agresszió 2022 februárja óta tartó eszkalálódása a gázellátás jelentős visszaeséséhez vezetett. Az Ukrajna elleni orosz invázió bizonytalanságot okozott a villamosenergia-termelő létesítmények által felhasznált egyéb nyersanyagok, például a feketeszén és a nyers kőolaj kínálatában is. Ez a villamosenergia-árak további jelentős növekedését és volatilitását vonta maga után.

1

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%20Final%20Assessment%20of%20the%20EU%20Wholesale%20Electricity%20Market%20Design.pdf

- (2) A közelmúltban szállított gáz lényegesen alacsonyabb mennyisége és az orosz gázszállításban mutatkozó zavarok fokozódása arra enged következtetni, hogy a közeljövőben teljes mértékben leállhat az Oroszországból történő gázszállítás. Az Unió energiaellátás-biztonságának növelése érdekében a Tanács elfogadta az (EU) 2022/1369 rendeletet¹, amely idén télre előírja a földgáz iránti kereslet önkéntes, 15 %-os csökkentését, és lehetővé teszi a Tanács számára, hogy ellátásbiztonsági „uniós riasztást” léptessen életbe, amely esetben a gázkereslet csökkentése kötelezővé válna.
- (3) Ezzel párhuzamosan a 2022 nyarán tapasztalt kivételesen magas hőmérsékletek miatt megnőtt a hűtési célú villamos energia iránti kereslet, ami nyomást gyakorolt a villamosenergia-termelésre, míg bizonyos technológiák villamosenergia-termelése műszaki és időjárásfüggő okokból jelentősen elmaradt a múltbeli szintektől. Ennek fő oka a rendkívüli aszály, amely a következőkhöz vezetett: i. egyes tagállamokban az atomerőművek villamosenergia-termelése lecsökkent a hűtővízhiány miatt; ii. a vízenergia-termelés visszaesett; és iii. a főbb folyók vízszintje lecsökkent, ami korlátozta az energiatermelésben tüzelőanyagként felhasznált nyersanyagok szállítását. Ebben a rendkívüli helyzetben a földgáztüzelésű erőművek tartósan nagy mennyiségben állítottak elő villamos energiát, ami kivételesen és rendellenesen magas nagykereskedelmi villamosenergia-árakhoz vezetett. Bár egyes tagállamokban csökkent a rendelkezésre álló energiatermelési kapacitás, a tagállamok közötti villamosenergia-kereskedelem segítette elkerülni az ellátásbiztonságot veszélyeztető incidenseket, és az uniós piacokon hozzájárult az áringadozások enyhítéséhez, növelve ezáltal a tagállamok ársokkokkal szembeni rezilienciáját.

¹ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

- (4) A nagykereskedelmi villamosenergia-piacokon bekövetkezett áremelkedés a villamos energia kiskereskedelmi árának megugrásához vezetett, amely várhatóan a következő fűtési szezon előtt is folytatódni fog, és fokozatosan a legtöbb fogyasztói szerződésben érezhetővé válik. A gázárak ugrásszerű emelkedése és ebből eredően az alternatív tüzelőanyagok iránti kereslet más nyersanyagok, például a nyers kőolaj és a szén árának növekedését is maga után vonta.
- (5) A jelenlegi energiaválság – jóllehet más-más mértékben – az összes tagállamot hátrányosan érinti. Az energiaárak erőteljes emelkedése nagyban hozzájárul az euróövezetben tapasztalható általános inflációhoz, és lassítja az Unió gazdasági növekedését.
- (6) Ezért gyors és koordinált válaszra van szükség. A vészhelyzeti eszköz bevezetésével ideiglenesen csökkenne annak kockázata, hogy a villamosenergia-árak és a végső felhasználók villamosenergia-költségei még kevésbé fenntartható szintre emelkedjenek, és hogy a tagállamok koordinálatlan nemzeti intézkedéseket fogadjanak el, ami uniós szinten veszélyeztetné az ellátás biztonságát, és további terhet róna az uniós iparra és a fogyasztókra. A tagállamok közötti szolidaritás szellemében a tagállamoknak – a költségvetési fenntarthatóság megőrzése mellett – a következő, 2022–23-as téli szezonban koordinált erőfeszítéseket kell tenniük a magas energiaárak hatásának enyhítése, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a jelenlegi válság ne okozzon tartós károkat a fogyasztók és a gazdaság számára.
- (7) A gázellátás jelenlegi zavarai, egyes villamosenergia-termelő létesítmények korlátozott rendelkezésre állása, valamint mindennek a gáz- és villamosenergia-árakra gyakorolt hatásai az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 122. cikkének (1) bekezdése értelmében vett súlyos nehézséget jelentenek a gáz- és villamosenergia-ellátásban. Fennáll annak a komoly kockázata, hogy a gázellátás további zavarai és hideg tél esetén a helyzet a közelgő téli időszakban – a gáz és a villamos energia iránti kereslet megugrásával – tovább romolhat. A helyzet ilyen további súlyosbodása a gáz és más energiahordozók árát még inkább fölfelé hajthatja, ami a villamosenergia-árakra is hatással lesz.

- (7a) Az egyik fő piaci szereplő – amely az Ukrajna elleni orosz katonai agresszióval összefüggésben mesterségesen csökkentette a gázzállítást – által okozott energiapiaci zavar, valamint az ezáltal zajló hibrid háború olyan válsághelyzetet teremtett, amely sürgős, ideiglenes és kivételes gazdasági intézkedések elfogadását teszi szükségessé a fogyasztókra és a vállalatokra gyakorolt elviselhetetlen hatások mérséklése érdekében. Ha nem kezelik gyorsan, a válsághelyzet súlyos káros hatást gyakorolhat az inflációra, a piaci szereplők likviditására, valamint a gazdaság egészére.
- (8) Egységes és jól koordinált, az egész Unióra kiterjedő reagálásra van szükség a villamosenergia-árak erőteljes emelkedésének, valamint a háztartásokra és az iparra gyakorolt hatásuknak a kezeléséhez. A koordinálatlan nemzeti intézkedések befolyásolhatják a belső energiapiac működését, veszélyeztethetik az ellátás biztonságát, és a válság által leginkább sújtott tagállamokban további áremelkedésekhez vezethetnek. A belső villamosenergia-piac integritásának megőrzése ezért elengedhetetlen a tagállamok közötti szükséges szolidaritás megőrzéséhez és növeléséhez.
- (9) Míg egyes tagállamok jobban ki lehetnek téve az orosz gázzállítást leállításának és az ebből eredő áremelkedéseknek, megfelelő keresletcsökkentő intézkedésekkel valamennyi tagállam hozzájárulhat az ilyen zavarok okozta gazdasági károk korlátozásához. A villamosenergia-piacok összekapcsoltsága miatt a villamosenergia-kereslet nemzeti szintű csökkentése uniós szinten pozitív hatást gyakorolhat a villamosenergia-árakra, így az egyik tagállamban elért megtakarítások a többi tagállam számára is előnyösek.

- (10) Az alacsonyabb határkölségű termelésből – például a megújuló energiaforrásokból, nukleáris energiából és lignitből (inframarginális termelők) – kapott villamos energiából származó piaci bevételek koordináció nélküli korlátozása jelentős torzulásokhoz vezethet az uniós termelők körében, mivel az összekapcsolt villamosenergia-piacon a termelők Unió-szerte versenyeznek egymással. Az ilyen torzulások elkerülhetők, ha elkötelezzük magunkat egy, a többletbevételekre vonatkozó közös uniós plafon mellett. Emellett a pénzügyi források korlátozottsága miatt nem minden tagállam képes ugyanolyan mértékben támogatni a fogyasztókat, ugyanakkor egyes villamosenergia-termelők továbbra is jelentős többletbevételeket érhetnek el. Amennyiben a tagállamok szolidárisak egymással, és bevezetésre kerül egy, az inframarginális termelési technológiákból származó piaci bevételekre vonatkozó egységes plafon, az bevételt generál a tagállamok számára, amelyekből azok finanszírozni tudják a végső villamosenergia-felhasználók, például a háztartások, a kkv-k és az energiaigényes iparágak támogatására irányuló intézkedéseket, és mindeközben az európai piacok árjelzései és a határokon átnyúló kereskedelem megmaradnak.
- (11) A kiskereskedelmi gáz- és villamosenergia-árak rendkívüli emelkedése miatt különösen fontosak a kiskereskedelmi fogyasztók védelmére irányuló állami beavatkozások. A gázellátási hiány villamosenergia-árakra gyakorolt hatása, valamint a támogatási intézkedések állami költségvetésből történő finanszírozásának lehetőségei azonban tagállamonként eltérőek. Ha csak néhány, elegendő forrással rendelkező tagállam képes megvédeni az érintett felhasználókat és szolgáltatókat, az a belső piac súlyos torzulásához vezetne. Ha azonban egységes kötelezettség kerül bevezetésre a többletbevételek végső fogyasztóknak való továbbadására vonatkozóan, akkor valamennyi tagállam képes lesz megóvni a fogyasztóit. Az energiaárakra gyakorolt pozitív hatás kedvezően hat majd az összekapcsolt uniós piacra, és az inflációs ráta mérsékléséhez is hozzájárul. Ezért az összekapcsolt uniós gazdaságban hozott nemzeti intézkedések – a szolidaritás szellemében – más tagállamokban is pozitív hatással lesznek.
- (12) A nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazatban tevékenységet folytató, fosszilis tüzelőanyagokkal foglalkozó vállalatok szolidaritási hozzájárulását megállapító intézkedés egy kivételes és szigorúan ideiglenes intézkedés. A jelenlegi helyzetben helyénvalónak tűnik az uniós szintű fellépés annak érdekében, hogy a drasztikusan emelkedő energiaárak által a hatóságok költségvetésére, a fogyasztókra és a vállalatokra gyakorolt közvetlen gazdasági hatásokat Unió-szerte enyhíteni lehessen.

- (13) A szolidaritási hozzájárulás megfelelő eszközt jelent az előre nem látható körülmények miatti többletnyereségek hasznosítására. Ezek a nyereségek nem foghatók ahhoz a szokásos nyereséghez, amelyre e vállalatok rendes körülmények között számítottak vagy számíthattak volna, ha az energiapiacokon nem lépnek fel ilyen előre nem látható események. Ezért a szolidaritási hozzájárulás bevezetése olyan közös és koordinált intézkedés, amely a szolidaritás szellemében további bevételeket biztosít a nemzeti hatóságok számára, amelyekből azok pénzügyi támogatást nyújthatnak az emelkedő energiaárak által súlyosan érintett háztartásoknak és vállalatoknak, egyenlő versenyfeltételeket biztosítva az Unió és a belső piac egészében. A szolidaritási hozzájárulást az egyes tagállamok által az érintett vállalatokra kivetett rendes társasági adókkal párhuzamosan kell alkalmazni.
- (14) Az energiapolitikai területek közötti koherencia érdekében az e rendeletben előírt intézkedéseknek egymást kölcsönösen erősíteniük kell, és összefüggő csomagként kell működniük. Valamennyi tagállamnak képesnek kell lennie a fogyasztók célzott támogatására az inframarginális villamosenergia-termelés piaci bevételeinek plafonjából eredő többletbevételek útján, a villamosenergia-kereslet csökkentése révén – amely hozzájárul az energiaárak csökkenéséhez –, valamint a nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazatban tevékenykedő, fosszilis tüzelőanyagokkal foglalkozó vállalatokra kivetett szolidaritási hozzájárulásból származó bevételek révén. Az alacsonyabb kereslet várhatóan az ellátásbiztonságot fenyegető kockázatok csökkentése révén is kedvező hatást gyakorol majd, az (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv¹ célkitűzéseivel összhangban.
- (15) A tagállamoknak ezért törekedniük kell arra, hogy csökkentsék az összes fogyasztó teljes villamosenergia-fogyasztását, beleértve azokét is, akik még nem rendelkeznek intelligens fogyasztásmérő rendszerekkel vagy olyan eszközökkel, amelyek lehetővé teszik fogyasztásuk bizonyos napszakokban való nyomon követését.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/944 irányelve (2019. június 5.) a villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról (HL L 158., 2019.6.14., 125. o.).

- (16) A villamosenergia-termeléshez szükséges tüzelőanyag-készletek megőrzése, valamint a legmagasabb villamosenergia-árral vagy -fogyasztással jellemzett órákban – amikor a gáztüzelésű villamosenergia-termelés különösen jelentős hatást gyakorol a határárra – történő célzott csökkentése érdekében minden tagállamnak csökkentenie kell bruttó villamosenergia-fogyasztását a kijelölt csúcsidőszakokban.
- (17) Egy, a csúcsidőszakokra vonatkozó tipikus villamosenergia-fogyasztási profil alapján bevezetett, a csúcsidőszakokban érvényes 5 %-os kötelező keresletcsökkentési célérték biztosítaná, hogy a tagállamok kifejezetten azokat a fogyasztókat célozzák meg, akik óránkénti alapon – többek között aggregátorok útján – keresletcsökkentési ajánlatok révén rugalmasságot tudnak biztosítani. Ezért a villamosenergia-kereslet meghatározott órákban történő, legalább 5 %-os aktív csökkentése várhatóan hozzá fog járulni a tüzelőanyag-fogyasztás csökkenéséhez és a kereslet egyenletesebb óránkénti megoszlásához, ami hatással lesz az óránkénti piaci árakra.
- (18) A tagállamok számára mérlegelési jogkört kell biztosítani a keresletcsökkentési célértékek eléréséhez szükséges megfelelő intézkedések megválasztására annak érdekében, hogy azok tükrözzék a nemzeti sajátosságokat. A villamosenergia-kereslet csökkentésére irányuló intézkedések kidolgozásakor a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az intézkedések ne ássák alá „A klímasemleges gazdaság létrehozása: Uniós stratégia az energiarendszer integrációjának megteremtéséért” című 2020. július 8-i bizottsági közleményben meghatározott, a villamosítással kapcsolatos uniós célkitűzéseket. A villamosítás kulcsfontosságú az Unió fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentéséhez és az Európai Unió hosszú távú stratégiai autonómiájának a biztosításához, mivel ezáltal mérsékelhető a jelenlegi energiaválság súlyossága, és megelőzhetőek lesznek a jövőbeli energiaválságok. A bruttó villamosenergia-fogyasztás csökkentésére irányuló intézkedések közé tartozhatnak többek között a nemzeti figyelemfelkeltő kampányok, a villamosenergia-rendszerrel kapcsolatos előrejelzésekre vonatkozó célzott információk közzététele, a nem alapvető energiafogyasztást korlátozó szabályozási intézkedések, valamint a villamosenergia-fogyasztás csökkentésére irányuló célzott ösztönzők.

- (19) A csúcsidőszakokat érintő keresletcsökkentési intézkedések kiválasztásánál a tagállamoknak különösen olyan piaci alapú intézkedéseket kell mérlegelniük, mint az aukciók vagy a pályázati rendszerek, amelyekkel gazdaságilag hatékony módon ösztönözhető a fogyasztáscsökkentés. A hatékonyság és a gyors végrehajtás biztosítása érdekében a tagállamok már létező kezdeményezésekre is támaszkodhatnak, és a meglévő rendszereket a keresletoldali válasz előidézése céljából bővíthetik. A nemzeti szinten hozott intézkedések az érintett piaci szereplők számára nyújtandó pénzügyi ösztönzőket vagy kompenzációt is magukban foglalhatnak, amennyiben ezzel kézzelfogható keresletcsökkenés érhető el a várható rendes fogyasztáshoz képest.
- (20) Annak érdekében, hogy segítséget és iránymutatást nyújtson a tagállamoknak az e rendeletben meghatározott szükséges keresletcsökkentés megvalósításához, a Bizottságnak elő kell segítenie a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztását.
- (21) Tekintettel a villamosenergia-árak hirtelen és rendkívüli megugrására és a további emelkedés közvetlen kockázatára, a gyors árcsökkentés elősegítése és a fosszilis tüzelőanyagok felhasználásának minimalizálása érdekében a tagállamoknak haladéktalanul meg kell hozniuk a bruttó villamosenergia-fogyasztás visszaszorításához szükséges intézkedéseket.
- (22) A másnapi nagykereskedelmi piacon először a legolcsóbb erőművekből származó energia kerül elosztásra, viszont minden piaci szereplő azt az árat kapja, amelyet a kereslet kielégítéséhez szükséges utolsó erőmű – vagyis a piaci egyensúly beálltakor igénybe vett, legmagasabb határkölségű erőmű – határozott meg. A gáz és a feketeszén árának közelmúltbeli hirtelen emelkedése a gáz- és széntüzelésű villamosenergia-termelő létesítmények által kínált másnapi nagykereskedelmi piaci árak kivételes és tartós emelkedéséhez vezetett. Ez pedig Unió-szerte szokatlanul magas árakhoz vezetett a másnapi piacon, mivel a villamos energia iránti kereslet kielégítéséhez szükséges erőművek közül általában a szóban forgó erőművek rendelkeznek a legnagyobb határkölséggel.

- (23) Tekintettel arra, hogy a másnapi piaci ár referenciaként szolgál a többi nagykereskedelmi villamosenergia-piac áraihoz, és arra, hogy valamennyi piaci szereplő az egyenárat kapja, a jelentősen alacsonyabb határkölségű technológiák működtetői folyamatosan nagy bevételeket könyvelnek el az Ukrajna ellen 2022 februárjában indított orosz invázió óta, amely bevételek jóval meghaladták a befektetési döntések idején várt bevételeket.
- (24) Azon esetekben, amikor a fogyasztók rendkívül magas, az Unió gazdaságát is károsító áraknak vannak kitéve, ideiglenesen korlátozni kell az alacsonyabb határkölségű termelők rendkívüli piaci bevételeit, és e célból plafont kell meghatározni a villamos energia Unión belüli értékesítéséből származó ilyen piaci bevételekre vonatkozóan.
- (24a) A piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazása kijátszásának elkerülése érdekében a tagállamoknak hatékony intézkedések hozatalával kell gondoskodniuk arról, hogy a plafont ténylegesen alkalmazzák azokban az esetekben, amikor a termelők valamely vállalatcsoport részét képezik.
- (25) A piaci bevételekre vonatkozó plafont olyan szinten kell megállapítani, hogy az ne veszélyeztesse az érintett termelők – köztük a megújulóenergia-termelők – azon képességét, hogy visszanyerjék beruházási és működési költségeiket, valamint hogy fennmaradjanak és ösztönzést kapjanak a dekarbonizált és megbízható villamosenergia-rendszerhez szükséges kapacitásokba történő jövőbeli beruházások. A piaci bevételekre vonatkozóan Unió-szerte egységes plafon a legalkalmasabb a belső villamosenergia-piac működésének biztosítására, mivel e plafon fenntartja az áralapú versenyt a különböző technológiákon alapuló villamosenergia-termelők között, különösen a megújuló energiaforrások esetében.

- (26) Míg az eseti és rövid távú árcsúcsok a villamosenergia-piacon szokásos jelenségnek számítanak, és egyes befektetők számára hasznosak lehetnek termelési beruházásaik megtérüléséhez, a 2022 februárja óta tartó szélsőséges és tartós áremelkedés jelentősen eltér a szokványos piaci helyzetre jellemző eseti csúcsárak jelenségétől. Ezért a piaci bevételekre vonatkozó plafont nem célszerű olyan szinten megállapítani, amely elmaradna a piaci szereplőknek a villamosenergia-árak átlagos szintjével kapcsolatos, a villamos energia iránti legmagasabb kereslet által jellemzett órákra vonatkozó, az Oroszország Ukrajna elleni invázióját megelőző időszakokban fennálló észszerű várakozásaitól. 2022 februárja előtt a villamos energia nagykereskedelmi piacán a várt átlagos csúcsárak folyamatosan jóval 180 EUR/MWh alatt voltak Unió-szerte az elmúlt évtizedekben, annak ellenére, hogy a villamosenergia-árak eltérőek voltak az Unió régióiban. Mivel a piaci szereplők eredeti beruházási döntései azon a várakozáson alapultak, hogy az átlagos árak alacsonyabbak lesznek a csúcsideszakokban tapasztalt árszintnél, a piaci bevételekre vonatkozó plafon 180 EUR/MWh értékben történő megállapítása jóval meghaladja az eredeti piaci várakozásokat. Annak érdekében, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafon ne menjen szembe a beruházások jövedelmezőségére vonatkozó eredeti értékelésekkel, árrést kell hozzászámítani a befektetők által észszerűen várt árhoz.
- (27) Emellett a piaci bevételekre vonatkozó 180 EUR/MWh összegű plafon – egy észszerű árrést is tekintetbe véve – következetesen magasabb, mint a releváns energiatermelési technológiák esetében megállapított jelenlegi fajlagos energiatermelési költség (LCOE), és lehetővé teszi az érintett termelők beruházási és működési költségeinek fedezését. Tekintettel arra, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafon jelentős árrést hagy az észszerű LCOE és a piaci bevételekre vonatkozó plafon között, bevezetése várhatóan nem fogja akadályozni az új inframarginális kapacitásokba való beruházásokat.

- (28) A piaci bevételekre vonatkozó plafonnak a piaci bevételekre kell vonatkoznia, nem pedig az összes termelési bevételre (ideértve az egyéb potenciális bevételi forrásokat, például a betáplálási felárat), hogy ne befolyásolhassa jelentős mértékben a projekt eredetileg elvárt nyereségességét. Függetlenül attól, hogy a villamosenergia-kereskedelem milyen szerződéses formában valósul meg, a piaci bevételekre vonatkozó plafont csak a realizált piaci bevételekre célszerű alkalmazni. Erre azért van szükség, hogy ne szenvedjenek kárt azokat a termelők, akik ténylegesen nem profitálnak a jelenlegi magas villamosenergia-árakból, mert bevételeiket bebiztosították a nagykereskedelmi villamosenergia-piac ingadozásaival szemben. Ezért amennyiben meglévő vagy jövőbeli szerződéses kötelezettségek – például megújulóenergia-vásárlási megállapodások és egyéb típusú energiavásárlási megállapodások vagy határidős fedezeti ügyletek – villamosenergia-termelésből származó, a piaci bevételekre vonatkozó plafonon túl nem terjedő piaci bevételt eredményeznek, e bevételeket nem célszerű e rendelet hatálya alá vonni. Ily módon a piaci bevételekre vonatkozó plafont bevezető intézkedés várhatóan nem riasztja el a piaci szereplőket attól, hogy ilyen szerződéses kötelezettségvállalásokat tegyenek.
- (31) Bár hatékonyabb lehet, ha a piaci bevételekre vonatkozó plafont az ügyletek kiegyenlítésének időpontjában alkalmazzák, előfordulhat, hogy ez nem mindig lehetséges, például amiatt, hogy a nagykereskedelmi villamosenergia-piacok a tagállamokban és a különböző időkeretekben mutatkozó különbségek miatti eltérően szerveződnek. A nemzeti sajátosságok figyelembevételével és a piaci bevételekre vonatkozó plafon nemzeti szintű alkalmazásának megkönnyítése érdekében a tagállamok számára lehetőséget kell biztosítani annak eldöntésére, hogy azt a villamosenergia-ügylet elszámolásakor vagy azt követően alkalmazzák-e. A tagállamoknak továbbá fenn kell tartaniuk a mérlegelési jogkört arra vonatkozóan, hogy előfinanszírozzák a végső energiafelhasználók számára hozott támogatási intézkedéseket és a piaci bevételeket egy későbbi szakaszban szedjék be. A Bizottságnak ezen intézkedés végrehajtására vonatkozóan iránymutatást kell nyújtania a tagállamok részére.
- (33) A piaci bevételekre vonatkozó plafont a piaci bevételekre vonatkozó plafonnál alacsonyabb határkölségű technológiákra, például a szél-, a nap- és az atomenergiára vagy a lignitből nyert energiára célszerű alkalmazni.

- (34) A piaci bevételekre vonatkozó plafont nem célszerű alkalmazni az olyan technológiákra, amelyek magas határköltséggel járnak a villamosenergia-termeléshez szükséges tüzelőanyag árához kapcsolódóan – így például a gáz- és a feketeszén-tüzelésű erőművekre –, mivel ezek működési költségei jelentősen meghaladnák a piaci bevételekre vonatkozó plafon szintjét, és ezért a plafon alkalmazása veszélyeztetné ezen erőművek gazdasági életképességét. A gázfogyasztás általános csökkentésére irányuló ösztönzők fenntartása érdekében a piaci bevételekre vonatkozó plafont azokra a technológiákra sem célszerű alkalmazni, amelyek közvetlen versenyben állnak a gáztüzelésű erőművekkel, rugalmasságot biztosítva a villamosenergia-rendszeren belül, és amelyek alternatív költségeikre – például keresletoldali válasz és tárolás – támaszkodva jelennek meg ajánlataikkal a villamosenergia-piacon.
- (35) A piaci bevételekre vonatkozó plafont nem célszerű alkalmazni az olyan technológiákra, amelyek tüzelőanyagként földgázt helyettesítő anyagokat, például biometánt használnak, hogy ezáltal ne kerüljön veszélybe a meglévő gáztüzelésű erőműveknek a REPowerEU terv célkitűzéseivel összhangban történő átalakítása.
- (36) Az innovatív technológiák fejlesztésére irányuló ösztönzők megőrzése érdekében indokolt, hogy a demonstrációs projektekre ne legyen alkalmazandó a piaci bevételekre vonatkozó plafon.
- (37) Bizonyos tagállamok egyes villamosenergia-termelők esetében már felső korlátokat szabtak az elért bevételeknek állami intézkedések, például betáplálási tarifák és kétirányú kompenzációs különbözeti szerződések útján. Az említett termelők így nem részesülnek a villamosenergia-árak közelmúltbeli emelkedéséből eredő megnövekedett bevételekből. Ezért az ilyen típusú – nem a jelenlegi energiaválságra reagálva elfogadott – állami intézkedések hatálya alá tartozó, már létező termelőket ki kell zárni a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazásából. Hasonlóképpen, a piaci bevételekre vonatkozó plafon nem alkalmazandó azokra a termelőkre, amelyek piaci bevételei a hatóságok által hozott olyan egyéb szabályozási intézkedések hatálya alá tartoznak, amelyek értelmében a bevételeket közvetlenül a fogyasztókhöz csoportosítják át.

- (37aa) A piaci bevételekre vonatkozó plafon tényleges érvényesítésének biztosítása érdekében a termelőknek, a közvetítőknek és a releváns piaci szereplőknek a tagállamok – valamint adott esetben a rendszerüzemeltetők és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők – rendelkezésére kell bocsátaniuk a szükséges adatokat. Tekintettel azon egyedi ügyletek nagy számára, amelyek esetében a tagállamok illetékes hatóságainak biztosítaniuk kell a piaci bevételekre vonatkozó plafon érvényesítését, az említett hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy észszerű becsléseket alkalmazzanak a plafon kiszámításához.
- (37ab) Azon helyzetek kezelése érdekében, amikor a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazása befolyásolhatja az arra irányuló ösztönzőket, hogy a piaci szereplők kiegyenlítő szabályozási energiát vagy teher-újraelosztást és ellenkereskedelmet biztosítsanak, lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy úgy határozzanak, hogy nem alkalmazzák a kiegyenlítő szabályozási energia piacán történő villamosenergia-értékesítésből, valamint a teher-újraelosztás és az ellenkereskedelem pénzügyi ellentételezéséből származó piaci bevételekre vonatkozó plafont.
- (37ac) Az ellátásbiztonsággal kapcsolatos aggodalmak kezelése érdekében lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy olyan módon állapítsák meg a piaci bevételekre vonatkozó plafont, hogy az lehetővé tegye a villamosenergia-termelők számára a piaci bevételekre vonatkozó plafon feletti többletbevételek 10 %-ának megtartását.
- (37a) Tekintettel arra, hogy a villamosenergia-termelés szerkezete és a villamosenergia-termelő létesítmények költségszerkezete tagállamonként jelentősen eltér, lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy meghatározott feltételek mellett nemzeti válságintézkedéseket tartsanak fenn vagy vezessenek be.
- (37b) A tagállamok számára lehetővé kell tenni különösen azt, hogy tovább korlátozzák a termelők azon bevételeit, amelyekre a piaci bevételekre vonatkozó uniós plafont alkalmazni kell, és egyedi plafont határozzanak meg a feketeszenből előállított villamos energia értékesítéséből származó piaci bevételekre vonatkozóan, mivel ennek az ára néhány tagállamban számottevően alacsonyabb lehet, mint a marginális technológiákkal előállított villamos energia ára. A jogbiztonság megőrzése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni azt is, hogy fenntartsanak vagy bevezessenek olyan nemzeti válságintézkedéseket, amelyek korlátozzák a termelők azon piaci bevételeit, amelyekre nem kell alkalmazni a piaci bevételekre vonatkozó uniós plafont.

- (37c) Az ellátásbiztonsággal kapcsolatos kockázatok megelőzése érdekében a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a piaci bevételekre vonatkozó magasabb plafont határozzanak meg azon termelők tekintetében, amelyek egyébként az uniós plafon hatálya alá tartoznának, amennyiben beruházási és működési költségeik magasabbak az uniós plafonnál.
- (37d) Az egyes ajánlattételi övezetek között a válsággal összefüggésben fennálló nagy árkülönbségek miatti, ezen övezetek közötti megnövekedett kereskedelmi forgalom egyes tagállamokban a szűk keresztmetszet-kezelési jövedelmek jelentős emelkedéséhez vezetett. A szűk keresztmetszet-kezelési bevételeket célszerű továbbra is az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ 19. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, elsőbbséget élvező célok teljesítésére fordítani. A tagállamok számára azonban lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kivételesen, kellően indokolt esetekben, a szabályozó hatóságok ellenőrzése mellett a fennmaradó többletbevételeket közvetlenül a végső villamosenergia-fogyasztók között osszák fel, ahelyett, hogy azokat kizárólag az említett rendelet 19. cikkének (3) bekezdésében említett célokra használnák fel.
- (38) Tekintettel arra, hogy a más országokból származó villamosenergia-importtól való függősége miatt nem minden tagállam képes ugyanolyan mértékben támogatni végső felhasználóit a piaci bevételekre vonatkozó plafon útján, a 100 %-os vagy annál magasabb nettó villamosenergiaimport-függőséggel rendelkező tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy a szolidaritás szellemében megosztozzanak a többletbevételeken a fő exportáló országgal. Az ilyen szolidaritási megállapodások alkalmazása különösen kívánatos a kiegyensúlyozatlan kereskedelmi kapcsolatok esetében.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/943 rendelete (2019. június 5.) a villamos energia belső piacáról (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.).

- (39) A villamosenergia-ágazatban elterjedt üzleti és kereskedelmi gyakorlat, valamint a vonatkozó szabályozási keret jelentősen eltér a fosszilis tüzelőanyagok ágazatától. Mivel a piaci bevételekre vonatkozó plafon azt a piaci eredményt hivatott reprodukálni, amelyre a termelők a globális ellátási láncok rendes körülmények közötti, a 2022 februárja óta tartó gázellátási zavarok nélküli működése esetén számíthattak volna, a villamosenergia-termelőkre vonatkozó intézkedést a villamosenergia-termelésből származó bevételekre kell alkalmazni. Ugyanakkor, mivel az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás a nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazatban működő vállalkozásoknak az előző évekhez képest jelentősen megnövekedett nyereségességét célozza, azt e vállalatok nyereségére kell alkalmazni.
- (40) A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a villamos energia területén bevezetendő, a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazásából származó többletbevételek a rendkívül magas villamosenergia-árak hatásának enyhítése céljából továbbításra kerüljenek a végső villamosenergia-felhasználók felé. A többletbevételeket azon felhasználókhoz – háztartásokhoz és vállalatokhoz – kell célzottan eljuttatni, akiket különösen súlyosan érintenek a magas villamosenergia-árak. A javasolt intézkedések nélkül fennáll a kockázata annak, hogy csak a gazdagabb tagállamoknak lesz lehetőségük megvédeni fogyasztóikat, ami a belső piac súlyos torzulásához vezetne.
- (41) A plafon bevezetéséből származó bevételek segíteni fogják a tagállamokat az olyan intézkedések finanszírozásában, mint a jövedelemtranszfer, a számlakedvezmények, a szolgáltatóknak a költségszint alatti áron nyújtott szolgáltatásokért történő kárpótlása, valamint a fogyasztás strukturális csökkentését eredményező beruházások, különösen a fosszilis tüzelőanyagokból előállított villamos energia esetében. Amennyiben a támogatást nem háztartási felhasználók kapják, annak azt kell céloznia, hogy – például villamosenergia-adásvételi megállapodások vagy a megújulóenergia-termelésbe történő közvetlen beruházások révén – beruházások történjenek a dekarbonizációs technológiákba, köztük a megújuló energiaforrásokba, valamint az energiahatékonyság érdekében.

- (42) A villamosenergia-ellátás árképzésébe való állami beavatkozás főszabály szerint piactorzító intézkedésnek minősül. Ilyen beavatkozás ezért csak közszolgáltatási kötelezettségként hajtható végre, és arra meghatározott feltételeknek kell vonatkozniuk. Jelenleg az (EU) 2019/944 irányelv értelmében szabályozott árak alkalmazhatók a háztartások és a mikrovállalkozások esetében, továbbá – akár költség alatti árak mellett is – az energiaszegénységben élő és a kiszolgáltatók helyzetben lévő felhasználók esetében. A villamosenergia-árak jelenlegi rendkívüli emelkedése miatt azonban a tagállamok rendelkezésére álló, a fogyasztókra irányuló eszköztárat ideiglenesen ki kell terjeszteni, lehetővé téve a szabályozott áraknak a kkv-kra való kiterjesztését, valamint a költség alatti szabályozott árak alkalmazását. Ezt a kiterjesztést a piaci bevételekre vonatkozó plafonból lehetne finanszírozni.
- (43) Fontos, hogy a költség alatti szabályozott kiskereskedelmi árak ne vezessenek a szolgáltatók közti megkülönböztetéshez, és ne rójanak rájuk méltánytalan költségeket. Ezért – az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazásának sérelme nélkül – a szolgáltatók számára méltányos ellentételezést kell biztosítani a szabályozott áron történő ellátás költségeiért. A költség alatti szabályozott árak jelentette költségeket a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazásából származó bevételekből kell finanszírozni. Annak érdekében, hogy ezen intézkedések nyomán ne növekedjen a villamos energia iránti kereslet, a költség alatti szabályozott árak csupán a fogyasztás korlátozott mennyiségére vonatkozhatnak oly módon, hogy közben biztosítva legyen a fogyasztók energiaszükséglete. Ez a rendelet nem érintheti a végső menedékes szolgáltatóra vonatkozó szabályokat, valamint a végső menedékes szolgáltatóknak a tagállamok általi kiválasztását.
- (44) A háború hirtelen és kiszámíthatatlanul alakuló körülményei, az energiaellátás csökkenése és a rekordhőmérsékletek miatti növekvő kereslet következtében a nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazat forgalmának összesen legalább 75 %-át termelő uniós vállalatok és állandó telephelyek nyeresége megugrott, anélkül hogy jelentős költségszerkezetbeli változtatásokat hajtottak volna végre, vagy növelték volna beruházásaikat.

- (45) Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás újraelosztási intézkedésként fog működni annak érdekében, hogy a váratlan körülmények következtében többletnyereségre szert tett, érintett vállalatok arányos mértékben hozzájáruljanak a belső piaci energiaválság mérsékléséhez.
- (46) Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás kiszámításának alapja a nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazatban tevékeny, az EU-ban adóügyi illetőséggel rendelkező vállalatok és állandó telephelyek kétoldalú egyezményekben vagy a tagállamok nemzeti adójogszabályaiban meghatározott, a 2022. január 1-jén és/vagy 2023. január 1-jén vagy azt követően kezdődő pénzügyi év teljes egészére vonatkozó adóköteles nyeresége. Azon tagállamoknak, amelyekben csak a kiosztott társasági nyereség adóköteles, az ideiglenes szolidaritási hozzájárulást a kiosztástól függetlenül a kiszámított nyereségre kell alkalmazniuk. A pénzügyi évet a tagállamok nemzeti jogszabályainak előírásai alapján kell meghatározni.
- (47) A szolidaritási hozzájárulásnak csupán azon 2022. évi és/vagy 2023. évi nyereségre célszerű vonatkoznia, amely a 2018. január 1-jén vagy azt követően kezdődő négy pénzügyi év átlagos adóköteles nyereségéhez képest bekövetkezett növekedés 20 % feletti részének felel meg.
- (48) Ez a megközelítés biztosítaná, hogy a haszonkulcs azon részét, amely nem az ukrajnai jogellenes háborút követően az energiapiacokon bekövetkezett kiszámíthatatlan fejleményeknek tulajdonítható, az érintett vállalatok és állandó telephelyek – beleértve az energiaigényes iparágakban működő vállalatokat és állandó telephelyeket is – jövőbeli beruházásokra vagy a jelenlegi energiaválság idején pénzügyi stabilitásuk megszilárdítására használhassák fel. A számítási alap ily módon történő meghatározása biztosítaná, hogy a szolidaritási hozzájárulás arányos legyen a különböző tagállamokban. Ugyanakkor a minimális mérték meghatározásának biztosítania kell, hogy a szolidaritási hozzájárulás méltányos és egyben arányos legyen. A tagállamok számára továbbra is lehetővé kell tenni, hogy a szolidaritási hozzájárulásukra vonatkozóan 33 %-nál magasabb mértéket alkalmazzanak. Ennek lehetővé kellene tennie az említett tagállamok számára, hogy az általuk előnyben részesített, a nemzeti jogrendszerük alapján elfogadhatónak és megfelelőnek ítélt mértéket állapítsák meg.

- (48a) A tagállamoknak meg kell hozniuk a szükséges intézkedéseket az e rendeletben meghatározott szolidaritási hozzájárulás teljes körű alkalmazásának biztosítása érdekében, és nemzeti jogukban elvégezhetik a szükséges kiigazításokat, különösen a szolidaritási hozzájárulás időben történő beszedésének biztosítása – többek között azon nettó bevételek alapján, amelyekkel szemben a szolidaritási hozzájárulás ellentételezhető –, a szolidaritási hozzájárulás levonhatóságának vagy le nem vonhatóságának biztosítása, illetve a korábbi pénzügyi évek veszteségeinek figyelembevételére érdekében, a 2022-ben és/vagy 2023-ban alapított vállalkozások, illetve a szerkezetátalakítás vagy összeolvadás által érintett vállalkozások rövidebb pénzügyi éveinek a szolidaritási hozzájárulás kiszámítása tekintetében való kezelése céljából.
- (49) A szolidaritási hozzájárulást a következő célokra kell felhasználni: i. pénzügyi támogatási intézkedések a végső energiafelhasználók, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára a magas energiaárak hatásainak enyhítése céljából; ii. az energiafogyasztás csökkentését elősegítő pénzügyi támogatási intézkedések; iii. pénzügyi támogatási intézkedések az energiaigényes iparágakban működő vállalkozások támogatására; és iv. az Unió energetikai autonómiájának erősítését célzó pénzügyi támogatási intézkedések. A tagállamok számára azt is lehetővé kell tenni, hogy az ideiglenes szolidaritási hozzájárulásból származó bevételek egy részét közös finanszírozásra fordítsák. Ezek az intézkedések jelentős rugalmasságot tesznek szükségessé a tagállamok költségvetési folyamatainak figyelembevételére érdekében.
- (50) A bevételek említett célokra történő felhasználása azt mutatja, hogy a szolidaritási hozzájárulás rendkívüli intézkedésként arra irányul, hogy Unió-szerte csökkentse és enyhítse az energiaválság háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt káros hatásait a belső piac védelme és a további széttagozottság kockázatának megelőzése érdekében. Az energiaárak jelentős emelkedése valamennyi tagállamot érinti. Tekintettel azonban az energiaszerkezetük különbségeire, a tagállamok nem egyformán érintettek, és nem mindegyikük rendelkezik azonos költségvetési mozgástérrel ahhoz, hogy megtegye a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelméhez szükséges intézkedéseket. A szolidaritási hozzájáruláshoz hasonló európai intézkedés hiányában fennállna a belső piacot érintő zavarok és a további széttagozódás kockázata, ami az energiapiacok és az értékláncok integráltsága miatt valamennyi tagállamra nézve káros lenne. Az energiaszegénységnek és az energiaválság társadalmi következményeinek a kezelése – különös tekintettel az érintett iparágakban dolgozó munkavállalók védelmére – szintén a tagállamok közötti szolidaritástól függ. A hatás maximalizálása érdekében a szolidaritási hozzájárulásból származó bevételeket koordinált módon és/vagy uniós finanszírozási eszközökön keresztül, a szolidaritás szellemében kell felhasználni.

- (51) A tagállamoknak a pénzügyi támogatási intézkedésekkel mindenekelőtt azokat a legsérülékenyebb háztartásokat és vállalkozásokat kell megcélozniuk, amelyeket a leginkább érintenek az emelkedő energiaárak. Ezáltal megmaradnának az energiakereslet csökkentésére és az energiamegtakarításra irányuló árösztönzők. Emellett a legkiszolgáltatottabb helyzetű, korlátozott likviditású háztartások támogatása pozitív hatást gyakorol az össz fogyasztásra is (azáltal, hogy megakadályozza a nem energetikai javakra fordított kiadások túlzott kiszorulását), ugyanis a háztartások e csoportját magasabb fogyasztási hajlandóság jellemzi. Ezen túlmenően a bevételeket az energiafogyasztás csökkentésének előmozdítására célszerű fordítani. E tekintetben a bevételeket például a következőkre célszerű felhasználni: keresletcsökkentési aukciók vagy pályázati rendszerek; a végső energiafelhasználók energiavásárlási költségeinek bizonyos fogyasztási mennyiségig történő csökkentése; továbbá a végső energiafelhasználók – a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások – ösztönzése arra, hogy megújuló energiaforrásokba, az energiahatékonyság javításába vagy egyéb dekarbonizációs technológiákba ruházzanak be. A szolidaritási hozzájárulásból származó bevételeket az energiaigényes iparágakban és az ezekre az iparágakra támaszkodó régiókban működő vállalatok pénzügyi támogatására is célszerű felhasználni. Az energiaigényes iparágaknak – például a műtrágyaiparnak – az energiaárak ugrásszerű megemelkedéséből eredő költségei kiugróan magasak. A pénzügyi támogatási intézkedéseket a megújuló energiaforrásokba, az energiahatékonyságba vagy az egyéb dekarbonizációs technológiákba történő beruházásoktól kell függővé tenni. Emellett a REPowerEU-közleményben meghatározott célkitűzéseket segítő beruházásokkal támogatni kell azokat az intézkedéseket, amelyek hozzájárulnak az Unió nagyobb energetikai autonómiájához, különösen a határokon átnyúló projektek esetében.
- (52) A tagállamok úgy is dönthetnek, hogy a szolidaritási hozzájárulásból származó bevételek egy részét az energiaválság káros hatásainak csökkentését célzó intézkedések közös finanszírozására fordítják, ezen belül például foglalkoztatásvédelemre és a munkaerő átképzésére és továbbképzésére, illetve az energiahatékonyságba és a megújuló energiába történő, többek között határokon átnyúló projektek keretében megvalósuló beruházások előmozdítására. A közös finanszírozás szempontja magában foglalja mind a projektalapú költségmegosztást a tagállamok között, mind pedig azt, hogy a tagállamok egy uniós eszközön keresztül, a szolidaritás szellemében önkéntesen utalnak bevételeket az uniós költségvetésbe.

- (53) A rendszeres és hatékony nyomon követés, valamint a Bizottság felé történő jelentéstétel elengedhetetlen ahhoz, hogy értékelni lehessen a tagállamok által a keresletcsökkentési célértékek megvalósítása, a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazása, a többletbevételek felhasználása és a szabályozott árak alkalmazása terén elért eredményeket.
- (54) A tagállamoknak jelentést kell tenniük a Bizottság részére a szolidaritási hozzájárulásnak a területükön történő alkalmazásáról, valamint nemzeti jogi keretük e célt szolgáló bármely módosításáról, köztük olyan további jogszabályokról is, amelyek elfogadására a szolidaritási hozzájárulás következetes belföldi alkalmazásának biztosítása érdekében lehet szükség.
- (55) A tagállamoknak be kell számolniuk a szolidaritási hozzájárulásból származó bevételek felhasználásáról is. Ennek célja különösen annak biztosítása, hogy a tagállamok a bevételeket az e rendeletben előírt felhasználási célokkal összhangban használják fel.
- (55a) A tagállamoknak a területükön alkalmazniuk kell az e rendeletben meghatározott szolidaritási hozzájárulást, kivéve, ha egyenértékű nemzeti intézkedéseket léptettek hatályba. A nemzeti intézkedés célját az e rendeletben meghatározott szolidaritási hozzájárulás átfogó céljához hasonlónak kell tekinteni, amennyiben az tartalmazza az energia megfizethetővé tételéhez való hozzájárulást. Akkor tekintendő úgy, hogy egy nemzeti intézkedésre hasonló szabályok vonatkoznak, mint a szolidaritási hozzájárulásra, ha az a nyerskőolaj-, a földgáz-, a szén- vagy a finomítói ágazatban végzett tevékenységekre vonatkozik, meghatároz egy bázist és egy mértéket, valamint biztosítja, hogy a nemzeti intézkedésből származó bevételeket a szolidaritási hozzájáruláséhoz hasonló célokra használják fel.
- (56) A szolidaritási hozzájárulásnak és az azt szabályozó uniós jogi keretnek átmenetinek kell lennie, azt a célt szolgálva, hogy reagálni lehessen a megugrott energiaárak miatt az Unióban kialakult rendkívüli és sürgős helyzetre. A szolidaritási hozzájárulás a 2022-ben és/vagy 2023-ban keletkezett többletnyereségre alkalmazandó azzal a céllal, hogy a jelenlegi energiaválság háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt káros hatásait kezelni és enyhíteni lehessen. A szolidaritási hozzájárulás teljes pénzügyi évre történő alkalmazásának lehetővé kell tennie az érintett időszakban elért többletnyereség felhasználását az energiaválságok következményeinek a közérdekből történő enyhítésére, miközben a nyereség megfelelő részét az érintett vállalatoknál hagyja.

- (57) A szolidaritási hozzájárulásnak kizárólag a 2022-es és/vagy a 2023-as pénzügyi évre kell vonatkoznia. 2023. október 15-ig és 2024. október 15-ig, amikor a nemzeti hatóságok képet alkotnak a szolidaritási hozzájárulás beszedéséről, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a helyzetet, és jelentést kell benyújtania a Tanácsnak.
- (58) Amennyiben egy tagállam nehézségekbe ütközik a rendelet és különösen az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás alkalmazása során, adott esetben – az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 4. cikkével összhangban – konzultálnia kell az Európai Bizottsággal.
- (58a) Ciprus és Málta – eltérő körülményeik miatt – nem alkalmazza teljeskörűen az uniós energiapiaci vívmányokat. Ciprus teljes mértékben el van szigetelve a transzeurópai energiahálózatoktól, Málta pedig csupán korlátozott összeköttetéssel rendelkezik. Mivel az e tagállamokra vonatkozó differenciált megközelítés csupán korlátozott hatást gyakorol a belső energiapiacra, Ciprus és Málta számára lehetővé kell tenni, hogy önkéntes alapon alkalmazzák a bruttó villamosenergia-fogyasztásuk csúcsidőszakokban történő csökkentésével és a piaci bevételekre vonatkozó plafonnal kapcsolatos rendelkezéseket. Továbbá, ha Ciprus úgy dönt, hogy alkalmazza a piaci bevételekre vonatkozó plafonnal kapcsolatos rendelkezéseket, akkor – villamosenergia-rendszere stabilitásának biztosítása érdekében – nem kell alkalmaznia az említett plafont a nyerskőolaj-termékekből előállított villamos energiára.
- (59) Az alapul szolgáló gázárak volatilitása nehézségeket okoz a határidős villamosenergia-piacokon jelen lévő energiavállalatok számára, különösen a megfelelő biztosítékokhoz való hozzáférés tekintetében. A Bizottság az Európai Értékpapírpiacon Hatósággal és az Európai Bankhatósággal együttműködve értékeli a biztosítékok és letétek elfogadhatóságával kapcsolatos kérdéseket, valamint a napközbeni túlzott volatilitás korlátozásának lehetséges módjait.
- (60) Ezen túlmenően az e rendeletben előírt intézkedések összhangban vannak a Bizottság által a piac hosszú távú kialakításával kapcsolatban végzett kiegészítő és folyamatban lévő munkával, amelyet a rövid távú energiapiaci intervenciókról és a villamosenergia-piac szerkezetének hosszú távú fejlesztéséről szóló 2022. május 18-i – a 2022. május 18-i REPowerEU tervvel egyidejűleg kiadott – közleményében jelentett be.

- (61) Tekintettel az energiaválság nagyságrendjére, társadalmi, gazdasági és pénzügyi hatásainak horderejére, valamint a cselekvés halaszthatatlanságára, e rendeletnek sürgősen, az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon hatályba kell lépnie.
- (62) Tekintettel az e rendeletben meghatározott intézkedések kivételes jellegére és arra, hogy azokat kifejezetten a 2022–23-as téli szezonban célszerű alkalmazni, úgy kell rendelkezni, hogy ez a rendelet a hatálybalépését követően egy évig legyen alkalmazandó.
- (63) Mivel e rendelet céljait a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e célok jobban megvalósíthatók, az Unió intézkedéseket hozhat a szubszidiaritásnak az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt elvével összhangban. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

I. FEJEZET

TÁRGY ÉS FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

1. cikk

Tárgy és hatály

Ez a rendelet vészhelyzeti beavatkozást hoz létre a magas energiaárakból eredő hatások enyhítésére kivételes, célzott és időben korlátozott intézkedések révén. Ezen intézkedések célja a villamosenergia-fogyasztás csökkentése, az egyes termelők villamosenergia-termelésből származó piaci bevételeire vonatkozó plafon bevezetése és a bevételek végső felhasználók között célzott módon történő újraelosztása, a háztartások és a kis- és középvállalkozások villamosenergia-ellátására vonatkozó árképzésbe történő állami beavatkozásokra irányuló intézkedések lehetővé tétele a tagállamok számára, valamint a túlnyomórészt a nyerskőolaj-, a földgáz-, a szén- és a finomítói ágazatban tevékenykedő uniós vállalatok és állandó telephelyek által fizetendő azon ideiglenes szolidaritási hozzájárulásra vonatkozó szabályok megállapítása, amelynek célja, hogy a háztartások és a vállalatok számára megfizethetőbbé tegye az energiát.

2. cikk

Fogalommeghatározások

E rendelet alkalmazásában az (EU) 2019/944 irányelv 2. cikkében és az (EU) 2019/943 rendelet 2. cikkében szereplő fogalommeghatározásokat kell alkalmazni. Emellett a következő fogalommeghatározásokat is alkalmazni kell:

1. „kis- és középvállalkozás” vagy „kkv”: a 2003/361/EK bizottsági ajánlás¹ mellékletének 2. cikkében meghatározott vállalkozás;
2. „bruttó villamosenergia-fogyasztás”: egy tagállam területén folytatott tevékenységekhez szükséges teljes villamosenergia-mennyiség;
3. „referencia-időszak”: az e rendelet hatálybalépését megelőző öt egymást követő évben a november 1-jétől március 31-ig tartó időszak, amelyek közül az első a 2017. november 1-jétől 2018. március 31-ig tartó időszak;
4. „csúcsidőszak”: a nap azon egyes órái, amikor – az átvitelrendszer-üzemeltetők és adott esetben a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők előrejelzései alapján – a másnapi nagykereskedelmi villamosenergia-árak várhatóan a legmagasabbak lesznek, a bruttó villamosenergia-fogyasztás várhatóan a legmagasabb lesz, vagy az (EU) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelv² 2. cikkének 1. pontjában meghatározott, megújuló energiaforrásokból előállított energiától eltérő forrásokból előállított villamos energia bruttó fogyasztása várhatóan a legmagasabb lesz;

¹ A Bizottság 2003/361/EK ajánlása (2003. május 6.) a mikro-, kis- és középvállalkozások fogalmának meghatározásáról (HL L 124., 2003.5.20., 36. o.).

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/2001 irányelve (2018. december 11.) a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

5. „piaci bevétel”: az a realizált bevétel, amelyet egy termelő a villamos energia Unión belüli eladásáért és szállításáért cserébe kap, függetlenül attól, hogy az ügylet milyen szerződéses formában történik, beleértve az energiavásárlási megállapodásokat és a nagykereskedelmi villamosenergia-piac ingadozásai ellen ható egyéb fedezeti műveleteket, de nem beleértve a tagállamok által nyújtott támogatásokat;
6. „elszámolás”: a szerződő felek között adott esetben a villamos energia leszállítása és átvétele ellenében teljesített és kapott kifizetés, amellyel a szerződő felek egy vagy több elszámolási ügyletből eredő kötelezettségei kerülnek teljesítésre;
7. „illetékes hatóság”: az (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ 2. cikkének 11. pontjában meghatározott illetékes hatóság;
- 7a. „közvetítők”: szívet alkotó tagállamok nagykereskedelmi villamosenergia-piacain működő, egység alapú ajánlattétellel más tagállamokhoz nem kapcsolódó vállalatok, ahol a szabályozó hatóság engedélyezte, hogy ez a vállalat a termelő nevében részt vegyen a piacon, kivéve azokat a szervezeteket, amelyek közvetlenül a végső felhasználóhoz továbbítják a többletbevételeket;
8. „többletbevétel”: a termelőknek a villamos energia egy MWh-jára jutó piaci bevételei és a villamos energia egy MWh-jára alkalmazandó, 180 EUR összegű, a piaci bevételekre vonatkozó plafon közötti pozitív különbség;
9. „hulladék”: a 2008/98/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv² 3. cikkének 1. pontjában meghatározottak szerint minden olyan anyag vagy tárgy, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik vagy megválni köteles;

1 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/941 rendelete (2019. június 5.) a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 158., 2019.6.14., 1. o.).

2 Az Európai Parlament és a Tanács 2008/98/EK irányelve (2008. november 19.) a hulladékokról és egyes irányelvek hatályon kívül helyezéséről (HL L 312., 2008.11.22., 3. o.).

10. „nettó importfüggőség”: a 2021. január 1. és 2021. december 31. közötti időszakban a teljes villamosenergia-import és a teljes villamosenergia-export közötti különbségnek az adott tagállam teljes bruttó villamosenergia-termeléséhez képesti százalékos aránya;
11. „pénzügyi év”: az adóév, a naptári év vagy a nemzeti jogban meghatározott bármely más megfelelő, adózási szempontból megállapított időszak;
12. „felhasználó”: nagykereskedelmi vagy végső felhasználó;
13. „végső energiafelhasználó”: az a felhasználó, aki saját felhasználásra vásárol energiát;
14. „végső villamosenergia-felhasználó”: az a felhasználó, aki saját felhasználásra vásárol villamos energiát;
17. „a nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazatban tevékenységet folytató uniós vállalat vagy állandó telephely”: olyan uniós vállalat vagy állandó telephely, amely a forgalmának legalább 75 %-át az 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben¹ említettek szerinti, a kőolaj kitermelése, bányászata, finomítása vagy kokszyártás terén végzett gazdasági tevékenységekből generálja;
18. „uniós vállalat”: egy tagállam olyan vállalata, amely az adott tagállam adójoga szerint adózási szempontból az adott tagállamban illetőséggel rendelkezőnek minősül, és egy harmadik állammal kötött, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény értelmében adózási szempontból nem minősül az Unión kívüli adóügyi illetőségűnek;
19. „állandó telephely”: egy tagállamban elhelyezkedő állandó üzletviteli hely, amelyen keresztül egy másik állam társasága üzleti tevékenységét részben vagy egészben kifejti, amennyiben ezen üzletviteli hely nyeresége azon tagállamban adóköteles, ahol elhelyezkedik;

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1893/2006/EK rendelete (2006. december 20.) a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról és a 3037/90/EGK tanácsi rendelet, valamint egyes meghatározott statisztikai területekre vonatkozó EK-rendeletek módosításáról (HL L 393., 2006.12.30., 1. o.).

20. „többletnyereség”: a nyerskőolaj-, földgáz-, szén- és finomítói ágazatban tevékenységet folytató uniós vállalatok vagy állandó telephelyek szintjén végzett tevékenységekből származó, a nemzeti adószabályok értelmében a 2022-es pénzügyi évben és/vagy a 2023-as pénzügyi évben, e két pénzügyi év teljes időtartama alatt realizált adóköteles nyereség azon része, amely a 2018. január 1-jén vagy az azt követően kezdődő pénzügyi évtől számított négy pénzügyi évben meghaladja az átlagos adóköteles nyereség 20 %-os növekedését;
21. „szolidaritási hozzájárulás”: olyan ideiglenes intézkedés, amelynek célja a nyerskőolaj-, a földgáz-, a szén- és a finomítói ágazatban tevékenységet folytató uniós vállalatok és állandó telephelyek többletnyereségének átirányítása a tagállamok, a fogyasztók és a vállalatok által az energiapiacokon tapasztalható rendkívüli árváltozások enyhítése érdekében;
22. „szűk keresztmetszet-kezelési többletbevétel”: a szűk keresztmetszet-kezelési bevételek azon fennmaradó része, amely a szűk keresztmetszet-kezelési bevételeknek az (EU) 2019/943 rendelet 19. cikkének (2) bekezdésében meghatározott, elsőbbséget élvező célokkal összhangban történő felosztását követően felhasználatlan marad;
23. „hatályba léptetett egyenértékű nemzeti intézkedés”: egy tagállam által 2022. december 31-ig elfogadott és kihirdetett olyan jogalkotási, szabályozási vagy közigazgatási intézkedés, amely hozzájárul az energia megfizethetővé tételéhez;

II. FEJEZET
A VILLAMOSENERGIA-PIACOT ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSEK

1. szakasz

A kereslet csökkentése

3. cikk

A bruttó villamosenergia-fogyasztás csökkentése

- (1) A tagállamoknak törekedniük kell olyan intézkedések végrehajtására, amelyekkel a teljes havi bruttó villamosenergia-fogyasztásukat a referencia-időszak azonos hónapjaiban mért bruttó villamosenergia-fogyasztás átlagához képest 10 %-kal csökkenteni tudják.
- (2) A bruttó villamosenergia-fogyasztás csökkentésének kiszámításakor a tagállamok figyelembe vehetik azt a megemelkedett bruttó villamosenergia-fogyasztást, amely a gázkereslet-csökkentési célok eléréséből és a fosszilis tüzelőanyagok felhasználásának fokozatos megszüntetésére irányuló általános villamosítási erőfeszítésekből ered.

4. cikk

A bruttó villamosenergia-fogyasztás csökkentése a csúcsidőszakokban

- (1) Minden tagállam csúcsidőszakokat jelöl ki, amelyek összesen a 2022. december 1. és 2023. március 31. közötti időszak összes órájának legalább 10 %-át teszik ki.

- (2) A kijelölt csúcsidőszakokban minden tagállam csökkenti bruttó villamosenergia-fogyasztását. A kijelölt csúcsidőszakokban elért csökkenésnek átlagosan óránként legalább 5 %-ot kell elérnie. A csökkentési célértéket a kijelölt csúcsidőszakokra vonatkozó tényleges bruttó villamosenergia-fogyasztás és – adott esetben a szabályozó hatóságokkal együttműködve – az átvitelrendszer-üzemeltetők által előre jelzett bruttó villamosenergia-fogyasztás különbségeként kell kiszámítani, figyelmen kívül hagyva az e cikkben meghatározott célérték elérése érdekében bevezetett intézkedések hatását. Az átvitelrendszer-üzemeltetők előrejelzése a referencia-időszakra vonatkozó múltbeli adatokat is tartalmazhat.
- (3) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy a csúcsidőszakok tekintetében az (1) bekezdésben meghatározottól eltérő százalékos mértéket tűznek ki célul, feltéve, hogy a csúcsidőszakok legalább 3 %-a le van fedve, valamint hogy a csúcsidőszakokban megtakarított energia mennyisége legalább ugyanakkora, mint amennyit a 4. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott paraméterekkel takarítottak volna meg.

5. cikk

A kereslet csökkentését célzó intézkedések

A tagállamok megválaszthatják a bruttó villamosenergia-fogyasztásnak a 3. és 4. cikkben meghatározott célértékek elérése érdekében történő csökkentésére szolgáló megfelelő intézkedéseket, beleértve a már bevezetett nemzeti intézkedések hatályának meghosszabbítását is. Az intézkedéseknek egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, arányosnak, célzottak, megkülönböztetésmentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük, valamint különösen teljesíteniük kell a következő feltételeket:

- a) amennyiben a pénzügyi ellentételezést a piaci bevételeken felül fizetik ki, ezen ellentételezés összegét nyílt versenyeljárás keretében kell megállapítani;

- b) csak akkor tartalmazhatnak pénzügyi ellentételezést, ha az ellentételezést az adott órában a pályázat nélkül várható fogyasztáshoz képest el nem fogyasztott további villamos energia után fizetik ki;
- c) nem torzíthatják indokolatlanul a versenyt és nem akadályozhatják a villamos energia belső piacának megfelelő működését;
- d) az (EU) 2019/944 irányelv 17. cikkével összhangban nem szabad őket indokolatlanul bizonyos ügyfelekre vagy ügyfélcsoportokra korlátozni, beleértve az aggregátorokat is; valamint
- e) nem akadályozhatják indokolatlanul azt a folyamatot, amelynek célja, hogy a fosszilis tüzelőanyag-technológiákat villamos energiát felhasználó technológiák váltsák fel.

2. szakasz

A piaci bevételekre vonatkozó plafon, valamint a többletbevételek és a szűk keresztmetszet-kezelési többletbevételek végső felhasználók közötti elosztása

6. cikk

A piaci bevételekre vonatkozó kötelező plafon

- (1) A termelők által realizált, a 7. cikk (1) bekezdésében említett forrásokból történő villamosenergia-termelésből származó piaci bevételek plafonja az előállított villamos energia egy MWh-jára vetítve 180 EUR.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafon a termelők – és adott esetben a termelők nevében a villamos energia nagykereskedelmi piacán részt vevő közvetítők – valamennyi piaci bevételére vonatkozzon, függetlenül attól, hogy az ügyletre milyen piaci időkeretben kerül sor, és függetlenül attól, hogy a villamos energiával kétoldalúan vagy központosított piacon kereskednek-e.

- (2a) A tagállamok hatékony intézkedéseket hoznak a (2) bekezdés alapján a termelőkre háruló kötelezettségek kijátszásának megelőzése érdekében. A tagállamok mindenekelőtt arról gondoskodnak, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafont ténylegesen alkalmazzák azokban az esetekben, amikor a termelőket más vállalkozások irányítják, vagy azok részben más vállalkozások tulajdonában vannak, különösen, ha ez utóbbiak egy vertikálisan integrált vállalkozás részét képezik.
- (3) A tagállamok döntenek arról, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafont az energiaügylet elszámolásakor vagy azt követően alkalmazzák-e.
- (4) A Bizottság e cikk végrehajtására vonatkozóan iránymutatást nyújt a tagállamok részére.

7. cikk

A piaci bevételekre vonatkozó plafon villamosenergia-termelőkre történő alkalmazása

- (1) A 6. cikkben előírt, a piaci bevételekre vonatkozó plafon a következő forrásokból előállított villamos energia értékesítéséből származó piaci bevételekre alkalmazandó:
- a) szélenergia;
 - b) napenergia (naphőenergia és fotovoltai napenergia);
 - c) geotermikus energia;
 - d) vízenergia tározó nélkül;
 - e) biomasszából előállított tüzelőanyag (szilárd vagy gáznemű biomassza-tüzelőanyagok), a biometán kivételével;
 - f) hulladék;
 - g) atomenergia;

- h) lignit;
 - i) nyerskőolaj-termékek;
 - j) tőzeg.
- (2) A 6. cikk (1) bekezdésében előírt, a piaci bevételekre vonatkozó plafon nem alkalmazandó a demonstrációs projektekre, illetve azokra a termelőkre, akiknek az egy MWh előállított elektromos energiára jutó bevétele nem a 7a. cikk alapján elfogadott állami vagy közjogi intézkedések eredményeként már maximálva van.
- (3) A tagállamok – különösen azokban az esetekben, amikor a 6. cikk (1) bekezdésében előírt, a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazása jelentős adminisztratív teherrel jár – dönthetnek úgy, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafont a legfeljebb 1 MW telepített kapacitású villamosenergia-termelő létesítményekkel villamos energiát előállító termelők nem alkalmazzák. A tagállamok – különösen azokban az esetekben, amikor a 6. cikk (1) bekezdésében előírt, a piaci bevételekre vonatkozó plafon a szén-dioxid-kibocsátások növekedésének és a megújuló energia előállítása csökkenésének kockázatát vonja maga után – dönthetnek úgy, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafont nem alkalmazzák az olyan hibrid létesítményekben előállított villamos energiára, amelyek hagyományos energiaforrásokat is használnak.
- (4a) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafont nem alkalmazzák a villamos energiának a kiegyenlítő szabályozási energia piacán történő értékesítéséből, valamint a teher-újraelosztás és az ellenkereskedelem pénzügyi ellentételezéséből származó bevételekre.
- (4b) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafon csak a 6. cikk (1) bekezdésében előírt plafont meghaladó piaci bevételek 90 %-ára alkalmazandó.
- (5) A termelőknek, a közvetítőknek és a releváns piaci szereplőknek, valamint adott esetben a rendszerüzemeltetőknek a 6. cikk alkalmazásához szükséges minden adatot meg kell adniuk a tagállamok illetékes hatóságainak, valamint adott esetben a rendszerüzemeltetőknek és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetőknek, beleértve a termelt villamos energiára és a kapcsolódó piaci bevételekre vonatkozó adatokat is, függetlenül attól, hogy az ügyletre milyen piaci időkeretben kerül sor, és függetlenül attól, hogy a villamos energiával kétoldalúan, ugyanazon vállalkozáson belül vagy központosított piacon kereskednek-e.

7a. cikk

Nemzeti válságintézkedések

- (1) A tagállamok:
- a) fenntarthatnak vagy bevezethetnek olyan intézkedéseket, amelyekkel tovább korlátozhatók a 7. cikk (1) bekezdésében felsorolt termelők piaci bevételei, beleértve a technológiák közötti differenciálás lehetőségét is, továbbá egyéb piaci szereplők piaci bevételei, beleértve a villamosenergia-kereskedelemben tevékenykedő szereplőket is;
 - b) a piaci bevételekre vonatkozó magasabb plafont állapíthatnak meg a 7. cikk (1) bekezdésében felsorolt forrásokból előállító termelők esetében, feltéve, hogy beruházási és működési költségeik meghaladják a 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott plafont;
 - c) nemzeti intézkedéseket tarthatnak fenn vagy vezethetnek be a 7. cikk (1) bekezdésében nem említett forrásokból villamos energiát előállító termelők piaci bevételeinek korlátozására;
 - d) a piaci bevételekre vonatkozó egyedi plafont határozhatnak meg a feketeszenből előállított villamos energia értékesítéséből származó piaci bevételekre vonatkozóan;
 - e) a 7. cikk (1) bekezdésének d) pontjában nem említett vízerőműveket egy a piaci bevételekre vonatkozó plafon hatálya alá vonhatják, illetve olyan intézkedéseket tarthatnak fenn vagy vezethetnek be, amelyekkel tovább korlátozhatják azok piaci bevételeit, beleértve a technológiák közötti differenciálás lehetőségét is.
- (2) Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek e rendelet rendelkezéseivel összhangban:
- a) arányosnak és megkülönböztetésmentesnek kell lenniük;
 - b) nem szabad veszélyeztetniük a beruházási jelzéseket;
 - c) biztosítaniuk kell a beruházási és a működési költségek fedezését;

- d) nem szabad torzítaniuk a villamos energia nagykereskedelmi piacainak működését, valamint különösen nem befolyásolhatják a lehívási sorrendet és az árképzést a nagykereskedelmi piacon;
- e) összeegyeztethetőnek kell lenniük az uniós joggal.

8a. cikk

Övezetközi kapacitások allokálásából származó szűk keresztmetszet-kezelési többletbevételek

- (1) A szűk keresztmetszet-kezelési bevételekre vonatkozó uniós szabályoktól eltérve a tagállamok a 9. cikkel összhangban az övezetközi kapacitások allokálásából származó szűk keresztmetszet-kezelési többletbevételeket felhasználhatják a végső villamosenergia-felhasználók támogatására szolgáló intézkedések finanszírozására.
- (2) A szűk keresztmetszet-kezelési többletbevételeknek az (1) bekezdéssel összhangban történő felhasználását a szabályozó hatóságnak kell engedélyeznie.
- (3) A tagállamok a releváns nemzeti intézkedés elfogadásának időpontját követő egy hónapon belül értesítik a Bizottságot a szűk keresztmetszet-kezelési többletbevételeknek az (1) bekezdéssel összhangban történő felhasználásáról.

9. cikk

A többletbevételek elosztása

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a piaci bevételekre vonatkozó plafon alkalmazásából származó valamennyi többletbevételt a végső villamosenergia-felhasználók támogatására szolgáló olyan intézkedések finanszírozására használják fel, amelyek célzottan enyhítik a magas villamosenergia-árak e felhasználókra gyakorolt hatását.
- (2) Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek egyértelműen meghatározottnak, átláthatónak, arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük, továbbá nem hathatnak ellentétesen a bruttó villamosenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozóan a 3. és 4. cikkben előírt kötelezettséggel.

- (2a) Amennyiben a piaci bevételekre vonatkozó plafonnak a területükön való végrehajtásából közvetlenül szerzett bevételek, valamint a közvetett módon, határokon átnyúló megállapodások révén szerzett bevételek nem elegendők a végső felhasználók megfelelő támogatásához, a tagállamok számára ugyanezen célra és azonos feltételek mellett lehetővé kell tenni egyéb megfelelő eszközök, például költségvetési források igénybe vételét.
- (3) Az (1) bekezdésben említett intézkedések közé tartozhatnak például a következők:
- a) pénzügyi kompenzáció nyújtása a végső villamosenergia-felhasználók számára villamosenergia-fogyasztásuk csökkentéséért, többek között keresletcsökkentési aukciók vagy pályázati rendszerek révén;
 - b) a végső villamosenergia-felhasználók közvetlen támogatása, többek között a hálózati díjak arányos csökkentése révén;
 - c) kompenzáció azon szolgáltatók számára, amelyeknek az árképzésbe való, a 12. cikk szerinti állami beavatkozást követően a költség szint alatti áron kell villamos energiát szállítaniuk a felhasználókhöz;
 - d) a végső villamosenergia-felhasználók villamosenergia-beszerezési költségeinek csökkentése, többek között az elfogyasztott villamos energia egy korlátozott mennyiségére vonatkozóan is;
 - e) a végső villamosenergia-felhasználók dekarbonizációs technológiákba, megújuló energiaforrásokba és energiahatékonyságba történő beruházásainak előmozdítása.

10. cikk

A tagállamok közötti megállapodások

- (1) Azokban az esetekben, amikor egy tagállam nettó importfüggősége eléri vagy meghaladja a 100 %-ot, az importáló tagállam és a fő exportáló ország 2022. december 1-jéig megállapodást köt a többletbevétel megfelelő felosztásáról. A szolidaritás szellemében minden tagállam köthet ilyen megállapodásokat, amelyek hatálya a 7a. cikk szerinti nemzeti intézkedésekből – a villamosenergia-kereskedelmet is beleértve – származó bevételekre szintén kiterjedhet.
- (2) A Bizottság segítséget nyújt a tagállamoknak a tárgyalási folyamat során, valamint ösztönzi és elősegíti a bevált gyakorlatok megosztását.

3. szakasz

Kiskereskedelmi intézkedések

11. cikk

A villamosenergia-árképzésre irányuló állami beavatkozásoknak a kis- és középvállalkozásokra való ideiglenes kiterjesztése

Az árképzésbe történő állami beavatkozásra vonatkozó uniós szabályoktól eltérve a tagállamok állami beavatkozásokat alkalmazhatnak a kis- és középvállalkozások villamosenergia-ellátásának árképzésében. Az ilyen állami beavatkozásoknak:

- a) figyelembe kell venniük a kedvezményezettnek az elmúlt öt évben mért éves fogyasztását, és továbbra is ösztönözniük kell a kereslet csökkentését;
- b) meg kell felelniük az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikkének (4) és (7) bekezdésében foglalt feltételeknek;
- c) adott esetben meg kell felelniük az e rendelet 12. cikkében foglalt feltételeknek.

12. cikk

Átmeneti lehetőség a villamosenergia-árak költség alatti szinten való meghatározására

Az árképzésbe történő állami beavatkozásokra vonatkozó uniós szabályoktól eltérve, a villamosenergia-ellátás árképzésébe történő állami beavatkozásoknak az (EU) 2019/944 irányelv 5. cikkének (6) bekezdése vagy e rendelet 11. cikke szerinti alkalmazásakor a tagállamok a villamosenergia-ellátásra kivételesen és ideiglenesen megállapíthatnak a költségszint alatti árat, feltéve, hogy az alábbi feltételek mindegyike teljesül:

- a) az intézkedés a fogyasztás egy korlátozott mennyiségére vonatkozik, és továbbra is ösztönzi a kereslet csökkentését;
- b) a szolgáltatók között nincs megkülönböztetés;
- c) a szolgáltatók ellentételezést kapnak a költségszint alatti áron nyújtott szolgáltatásért; valamint
- d) minden szolgáltató jogosult arra, hogy a villamosenergia-ellátás vonatkozásában azonos alapon a költségszint alatti áron nyújtson ajánlatokat.

III. FEJEZET

A NYERSKŐOLAJ-, A SZÉN-, A FÖLDGÁZ- ÉS A FINOMÍTÓI ÁGAZATRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉS

13. cikk

A végsőenergia-felhasználók támogatása kötelező ideiglenes szolidaritási hozzájárulás révén

- (1) A nyerskőolaj-, a földgáz-, a szén- és a finomítói ágazatban végzett tevékenységekből származó többletnyereségre ideiglenes szolidaritási hozzájárulást kell alkalmazni, kivéve, ha a tagállamok már hatályba léptettek ezzel egyenértékű nemzeti intézkedéseket.
- (2) A tagállamok biztosítják, hogy a hatályba léptetett egyenértékű nemzeti intézkedések hasonló célokra irányuljanak, mint az e rendelet szerinti ideiglenes szolidaritási hozzájárulás, és ahhoz hasonló szabályok vonatkozzanak rájuk, továbbá hogy a szolidaritási hozzájárulásból a becslések szerint várt bevételekhez hasonló vagy azoknál magasabb bevételeket generáljanak.
- (3) A tagállamok 2022. december 31-ig elfogadják és kihirdetik az (1) bekezdésben említett kötelező ideiglenes szolidaritási hozzájárulást végrehajtó intézkedéseket.

14. cikk

Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás kiszámításának alapja

A nyerskőolaj-, a földgáz-, a szén- és a finomítói ágazatban tevékenységet folytató uniós vállalatok és állandó telephelyek – köztük a csupán adózási okok miatt valamely konszolidált csoport tagjai – által fizetendő ideiglenes szolidaritási hozzájárulás kiszámításának alapja a 2022-es és/vagy a 2023-as pénzügyi évben és ezek teljes időtartamára vonatkozóan a nemzeti adószabályok szerint meghatározott adóköteles nyereség azon része, amely a 2018. január 1-jén vagy az azt követően kezdődő négy pénzügyi évben meghaladja a nemzeti adójogszabályok szerint meghatározott átlagos adóköteles nyereség 20 %-kal megnövelt összegét. Ha e négy pénzügyi évben az adóköteles nyereség átlaga negatív, az átmeneti szolidaritási hozzájárulás kiszámítása céljából az adóköteles átlagos nyereség nulla.

15. cikk

Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás kiszámításának mértéke

- (1) Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás kiszámítására alkalmazandó mérték a 14. cikkben említett alap legalább 33 %-a.
- (2) Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás a tagállamok nemzeti jogszabályai szerint alkalmazandó rendes adókon és illetékeken felül alkalmazandó.

16. cikk

Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulásból származó bevételek felhasználása

- (1) A tagállamok az ideiglenes szolidaritási hozzájárulásból származó bevételeket arra használják fel, hogy kellő időben eredmények szülessenek a következő célok valamelyikének megvalósulása terén:
- a) pénzügyi támogatási intézkedések a végsőenergia-felhasználók és különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások számára a magas energiaárak hatásainak célzott enyhítése érdekében;
 - b) pénzügyi támogatási intézkedések, amelyek elősegítik a következőket: az energiafogyasztás csökkentése például keresletcsökkentési aukciók vagy pályázati rendszerek révén, a végsőenergia-felhasználók energiavásárlási költségeinek csökkentése bizonyos fogyasztási mennyiségig, a végsőenergia-felhasználók megújuló energiaforrásokba történő beruházásainak, strukturális energiahatékonysági beruházásainak vagy más dekarbonizációs technológiákba történő beruházásainak előmozdítása;
 - c) az energiaigényes iparágakban működő vállalkozásokat támogató pénzügyi támogatási intézkedések, feltéve, hogy azok feltételül szabnak megújuló energiaforrásokba, energiahatékonyságba vagy más dekarbonizációs technológiákba történő beruházásokat;
 - d) pénzügyi támogatási intézkedések az energetikai autonómia fejlesztésére, különös tekintettel a REPowerEU célkitűzéseivel összhangban lévő beruházásokra, ezen belül különösen a határokon átnyúló dimenzióval rendelkező projektekre;

- e) a tagállamok közötti szolidaritás szellemében az ideiglenes szolidaritási hozzájárulásból származó bevételek egy részét a tagállamok az energiaválság káros hatásainak csökkentését célzó intézkedések közös finanszírozására fordíthatják, ezen belül például foglalkoztatásvédelemre és a munkaerő átképzésére és továbbképzésére, illetve az energiahatékonyságba és a megújuló energiába – többek között határokon átnyúló projektek keretében – történő beruházások előmozdítására, valamint felhasználhatják az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ 33. cikkében előírt uniós megújulóenergia-finanszírozási mechanizmus finanszírozására.
- (2) Az (1) bekezdésben említett intézkedéseknek egyértelműnek, átláthatónak, arányosnak, megkülönböztetéstől mentesnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük.

17. cikk

A szolidaritási hozzájárulás ideiglenes jellege

A tagállamok által e rendelettel összhangban alkalmazott ideiglenes szolidaritási hozzájárulásnak ideiglenes jellegűnek kell lennie. Az ideiglenes szolidaritási hozzájárulás csak a 14. cikkben említett pénzügyi évben keletkezett többletnyereségre alkalmazandó.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o.).

IV. FEJEZET

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

18. cikk

Nyomon követés és végrehajtás

- (1) Az egyes tagállamok illetékes hatóságai figyelemmel kísérik a 3., 4., 5., 6., 7., 9., 11. és 12. cikkben említett intézkedéseknek az adott tagállam területén történő végrehajtását.
- (2) A tagállamok e rendelet hatálybalépését követően a lehető leghamarabb, de legkésőbb 2022. december 1-jéig jelentést tesznek a Bizottságnak az 5. cikk alapján előírt tervezett intézkedésekről és a 10. cikk alapján kötött megállapodásokról.
- (3) A tagállamok 2023. január 31-ig és 2023. április 30-ig jelentést tesznek a Bizottságnak a következőkről:
 - a) a 3. és 4. cikk alapján elért keresletcsökkenés, valamint az 5. cikk szerinti csökkentés elérése érdekében hozott intézkedések;
 - b) a 6. cikk szerint keletkezett többletbevételek;
 - c) a 9. cikknek megfelelően a magas villamosenergia-árak végső felhasználókra gyakorolt hatásának enyhítése érdekében alkalmazott, a többletbevételek elosztására vonatkozó intézkedések;
 - d) a 11. és 12. cikkben említett, a villamos energia árképzésébe történő állami beavatkozások.

- (4) A tagállamok jelentést tesznek a Bizottságnak:
- a) 2022. december 31-ig a 13. cikk szerinti ideiglenes szolidaritási hozzájárulás bevezetéséről, ezen belül a pénzügyi év alkalmazásáról;
 - b) a nemzeti jogi keret bármely későbbi módosításáról a hivatalos nemzeti közlönyben való kihirdetéstől számított egy hónapon belül;
 - c) a bevételek 16. cikk szerinti felhasználásáról az attól az időponttól számított egy hónapon belül, amikor a tagállamok a nemzeti joggal összhangban beszédtek a bevételeket;
 - d) a 13. cikkben említett, hatályba léptetett egyenértékű nemzeti intézkedésekről 2022. december 31-ig. A tagállamok értékelést nyújtanak be az e nemzeti intézkedések által generált bevételek összegéről és e bevételek felhasználásáról, mégpedig a tagállamok által e bevételek nemzeti jog szerinti beszédését követő egy hónapon belül.

19. cikk

Felülvizsgálat

- (1) A Bizottság 2023. április 30-ig elvégzi a II. fejezet felülvizsgálatát, figyelembe véve a villamosenergia-ellátás és a villamosenergia-árak általános helyzetét az Unióban, és a felülvizsgálat főbb megállapításairól jelentést nyújt be a Tanácsnak. E jelentés alapján a Bizottság – amennyiben a gazdasági körülmények vagy az uniós és tagállami villamosenergia-piacok működése ezt indokolja – javasolhatja e rendelet alkalmazási időszakának meghosszabbítását, a 6. cikk (1) bekezdésében szereplő, a piaci bevételekre vonatkozó plafon szintjének és a villamosenergia-termelés 7. cikk (1) bekezdésében említett azon forrásainak módosítását, amelyekre a plafon alkalmazandó, illetve a II. fejezet egyéb módon történő módosítását.

- (2) A Bizottság 2023. október 15-ig és 2024. október 15-ig elvégzi a III. fejezet felülvizsgálatát, a fosszilizüzelőanyag-ágazat általános helyzetét és a keletkezett nyereségtöbbletet figyelembe véve, és a felülvizsgálat főbb megállapításairól jelentést nyújt be a Tanácsnak.

19a. cikk

Eltérések

- (1) A 4., az 5., a 6. és a 7. cikk nem alkalmazandó az EUMSZ 349. cikkének értelmében vett legkülső régiókra, amelyek nem kapcsolhatók össze az uniós villamosenergia-piaccaal.
- (2) A tagállamok dönthetnek úgy, hogy nem alkalmazzák a 4., az 5., a 6. és a 7. cikket a kis, szigetüzemben működő rendszerekben vagy kis összekapcsolt rendszerekben előállított villamos energia esetében.
- (3) A 4., az 5., a 6. és a 7. cikk alkalmazása Ciprus és Málta tekintetében nem kötelező. Amennyiben Ciprus úgy dönt, hogy alkalmazza a 4., az 5., a 6. és a 7. cikket, a 6. cikk (1) bekezdése nem alkalmazandó a nyerskőolaj-termékekből előállított villamos energiára.

20. cikk

Hatálybalépés és alkalmazás

- (1) Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.
- (2) A többletbevételek 9. cikkel összhangban történő elosztásának biztosítására, valamint az ideiglenes szolidaritási hozzájárulásból származó bevételeknek a 16. cikkel összhangban történő felhasználására és a 19. cikk (2) bekezdésében említett jelentéstételre vonatkozó kötelezettség sérelme nélkül ez a rendelet 2023. december 31-ig alkalmazandó.

A 4. cikket 2022. december 1-jétől 2023. március 31-ig kell alkalmazni.

Az 5. és a 9. cikket 2022. december 1-jétől kell alkalmazni.

A 6., a 7. és a 7a. cikket 2022. december 1-jétől 2023. június 30-ig kell alkalmazni.

A 19. cikk (2) bekezdését 2024. október 15-ig kell alkalmazni.

Ez a rendelet a Szerződéseknek megfelelően teljes egészében kötelező, és közvetlenül alkalmazandó a tagállamokban.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*
